

Vladimir Strugar

ODRŽANI ŠESTI DANI EDE MURTIĆA U VELIKOJ PISANICI

Općina Velika Pisanica inicirala je dopisom od 4. listopada 2010. održavanje manifestacije posvećene akademiku Edi Murtiću (1921. – 2005.), poznatom hrvatskom i svjetskom slikaru koji je rođen 4. svibnja 1921. u Velikoj Pisanici. Inicijativu je prihvatila lokalna sredina, Gradski muzej Bjelovar, Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru i drugi. Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti dopisom od 10. prosinca 2010. potvrđuje da je Razred za likovne umjetnosti, čiji je član bio akademik Edo Murtić, inicijativu prihvatio te je ujedno predložio da akademik Zlatko Keser bude član organizacijskog odbora manifestacije kao i to da će se Akademijin Zavod u Bjelovaru uključiti u rad. Sljedeće godine, 5. travnja 2011., imenovani su članovi Organizacijskog odbora, i to: Fredi Pali (predsjednik), Milan Bešlić (potpredsjednik, voditelj i koordinator), akademik Zlatko Keser (potpredsjednik) i članovi: Anđelka Papić, Andrea Prugovečki Klepac, Vladimir Strugar, Vladimir Vlajinić, Zvonimir Karakaš, Ranko Murtić, Ivana Gregorić i Mladen Medar. Tada je prihvaćena inicijativa da se manifestacija održava dva dana i pod nazivom *Dani Ede Murtića*. Osim što je Edo Murtić rođenjem povezan s Velikom Pisanicom, koja je dala inicijativu za održavanje *Dana Ede Murtića*, što su Grad Bjelovar i njegove kulturne ustanove svesrdno prihvatili, naglašene su i činjenice da je akademik Edo Murtić primio 21. rujna 2002. *Povelju počasnog građanina Grada Bjelovara*, da je njemu u čast svečano otkrivena skulptura G. Mocennija 2007. godine u Bjelovaru te da je održao dvije izložbe u Gradskom muzeju Bjelovar (1967., 2004.).

Prvi *Dani Ede Murtića* održani su 6. studenoga 2010. pod nazivom *Edo Murtić – povratak u zavičaj*. Tom je prilikom otvorena izložba akademika Zlatka Kesera u zgradi Poduzetničkog parka (bivša željeznička stanica) te je održana likovna kolo-

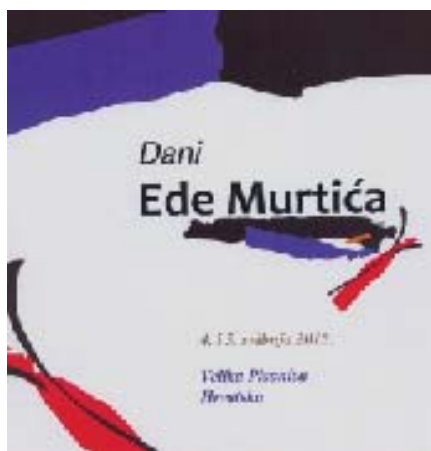
nija u Osnovnoj školi u Velikoj Pisanici na kojoj su sudjelovali studenti Akademije likovnih umjetnosti iz Zagreba i slikari iz nekoliko gradova sjeverozapadne Hrvatske. Organizator izložbe bio je Gradski muzej Bjelovar, a autor Mladen Medar, ravnatelj. Prigodne tekstove u katalogu napisali su Fredi Pali, načelnik Općine Velika Pisanica, prof. dr. sc. Vladimir Strugar, upravitelj Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru, i Mladen Medar, ravnatelj Gradskog muzeja Bjelovar.

Drugi *Dani Ede Murtića* održani su 4. i 5. svibnja 2011. Prvog dana svečano je otkrivena spomen-ploča na rodnoj kući Ede Murtića, a u povodu 90. godišnjice njegova rođenja. Ploču su otkrili akademik Velimir Neidhardt i Goranka Vrus-Murtić, Murtićeva supruga. Tom su prilikom govorili akademik Velimir Neidhardt, Fredi Pali, načelnik Općine Velika Pisanica, Miroslav Čaćija, župan Bjelovarsko-bilogorske županije, Milan Bešlić, voditelj i koordinator, te Goranka Vrus-Murtić, supruga. Sljedećeg dana, 5. svibnja, održana je projekcija dokumentarnog filma *Edo Murtić 1921. – 2005.* autora Milana Bešlića, u produkciji HTV-a (2005.). Projekcija filma održana je u konferencijskoj dvorani Sportsko-rekreacijskog centra *Kukavica* u Velikoj Pisanici. Istog je dana otvorena izložba crteža akademika Zlatka Kesera u Galeriji *Stari željeznički kolodvor*, u sklopu Poduzetničkog parka, te je bila dostupna javnosti do 20. svibnja 2011. Uz izložbu pripremljen je katalog.

Sljedeće, 2012., godine održani su 4. svibnja treći *Dani Ede Murtića* s više pratećih kulturnih događaja. U Osnovnoj školi u Velikoj Pisanici otvorena je izložba akademika Đure Sedera, koja je bila otvorena za javnost do 20. svibnja 2012., a popraćena je i katalogom. Tom su prilikom o djelu akademika Ede Murtića govorili akademik Đuro Seder, Mladen Medar i Milan Bešlić.

Četvrti *Dani Ede Murtića* održani su 3. svibnja 2013. i tada je, uz prigodan kulturno-umjetnički program, predstavljena skulptura akademskog slikara Franje Matešina *Velikopisanička pisanica*.

Peti *Dani Ede Murtića* održani su 4. i 5. svibnja 2014. Postavljen je vijenac na spomen-ploču na rodnoj kući, pri čemu su govorili Fredi Pali, načelnik Općine Velika Pisanica, Josip Blaće, prodekan na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu, i Damir Bajs župan Bjelovarsko-bilogorske županije, dok su o slikarevu životu i djelu govorili Mladen Medar, ravnatelj Gradskog muzeja Bjelovar, i Milan Bešlić, voditelj i koordinator manifestacije. Drugog dana, 5. svibnja, održana je na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagre-

Pozivnica za šeste *Dane Ede Murtića* (2015.)

bu projekcija dokumentarnog filma *Edo Murtić 1921. – 2005.* autora Milana Bešlića. O filmu govorili su Goran Radman, glavni ravnatelj HRT-a, i Peruško Bogdanić, dekan Akademije likovnih umjetnosti.

Ovogodišnji, šesti *Dani Ede Murtića* održani su 4. i 5. svibnja 2015. u Velikoj Pisanici. Položen je vijenac na slikarevoj rodnoj kući, a govorili su Fredi Pali, načelnik Općine Velika Pisanica, izv. prof. art. Aleksandar Battista Ilić, dekan Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu, i Damir Bajš, župan Bjelovarsko-bilogorske županije. O životu i umjetničkim rezultatima akademika Ede Murtića govorili su Milan Bešlić i prof. dr. sc. Slobodan Kaštela, član suradnik Hrvatske akademije i voditelj Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru. Tekst govora prof. dr. sc. Slobodana Kaštele donosimo u integralnom obliku.

Sljedećeg dana održana je radionica studenata Akademije likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu pod nazivom *Zavičajni i iskustveni prostor Ede Murtića*. Radionicu je vodio akademik Zlatko Keser.

Poštovana obitelji Ede Murtića,
gospođe, gospodo i ostali prijatelji i uzvanici!

Srdačno vas pozdravljam u ime Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije u Bjelovaru, od samih početaka jednog od suorganizatora likovne manifestacije *Dani Ede Murtića*, koja se, na rođendan velikog slikara i akademika Ede Murtića, po peti put održava ovdje, u njegovu zavičaju.

S velikim sam zadovoljstvom prihvatio poziv gospodina Milana Bešlića, pokretača i višegodišnjeg organizatora ove manifestacije, da danas, kada se – osim rođendana Ede Murtića – obilježava i punih deset godina od njegove prerane smrti, budem s vama.

Isto tako čast mi je što prigodnim izlaganjem mogu podsjetiti na suradnju između velikog slikara i Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u posljednjih desetak godina njegova plodnog života i stvaralaštva, koja je započela i prije nego što je Murtić postao član Hrvatske akademije. S time u vezi spominjem izložbu crteža Ede Murtića koju je 1995. priredio Kabinet grafike Hrvatske akademije. Ta je izložba, kao što piše u prigodnom katalogu, obuhvatila samo slikarov nemali crtački opus nastao u razdoblju 1989. – 1995., a bila je sastavljena od neizlaganih crteža rađenih pastelom nastalih za vrijeme Murtićeva krstarenja Jadranskim, Jonskim i Sredozemnim morem ili pak za vrijeme njegova boravka u intimnim sredinama Vrsara i Boke Kotorske.

Murtić se odmah nakon te izložbe još jedanput potvrdio kao veliki donator poklonivši Kabinetu grafike najveći dio od svojih oko 650 crteža, grafika i plakata. Danas se oni nalaze u bogatom fundusu Kabineta grafike.

Dvije godine nakon toga Hrvatska je akademija primila slikara Edu Murtića u njegovoj 76. godini života za svojega redovitog člana. Jedan od onih koji su predla-

gali izbor Murtića u Akademiju bio je slikar Nikola Reiser, njegov prijatelj i kolega još iz zajedničkih partizanskih dana. On je u obrazloženju prijedloga, uz kratke biografske podatke o kandidatu kao jednu od ključnih točaka o Murtićevu cjelokupnom opusu, istaknuo Murtićev boravak u Americi pedesetih godina prošlog stoljeća. Po povratku iz Amerike, nastavlja Reiser, opijen novim doživljajima prostora, Murtić se okrenuo apstrakciji kao novom likovnom trendu, čime je postao sveprisutan u novijoj povijesti modernoga slikarstva. Reiser nije zaboravio podsjetiti ni na činjenicu da je Edo Murtić ostvario oko stotinu i pedeset samostalnih (od kojih spominjem samo neke velike svjetske centre kulture u kojima je izlagao kao što su: Prag, New York, Bruxelles, Rim, Beč, Pariz, Milano, Chicago, Firenza, Sao Paolo, München, Los Angeles i brojni drugi) i tristotinjak skupnih izložbi na svim kontinentima te da mu se djela nalaze u većini poznatih privatnih i javnih zbirki u cijelome svijetu.

Na prijedlog Razreda za likovne umjetnosti, Predsjedništvo Hrvatske akademije imenovalo je 1997. godine Edu Murtića umjetničkim voditeljem Kabineta grafike, jedne od ukupno četiri muzejsko-galerijske jedinice u sastavu Akademije. Zbog zauzetosti svakodnevnim radom, Murtić se nije ni mogao previše miješati u rad Kabineta grafike, ali je bio uvijek dostupan kada je svojim savjetima i umjetničkim autoritetom trebalo otvarati vrata tamo gdje drugi nisu mogli ni prići. Dužnost voditelja uspješno je obavljao do svoje smrti na samom početku 2005.

U povodu prve obljetnice smrti svojega redovitog člana akademika Ede Murtića, Akademijin Razred za likovne umjetnosti priredio je komemorativni sastanak koji je održan 21. ožujka 2006. O Murtićevu životu i radu govorili su akademici Đuro Seder i Tonko Maroević. Istaknuti povjesničar umjetnosti i književni kritičar Tonko Maroević u svojem je nadahnutom eseju dao cjelovit prikaz stvaralačkog rada Ede Murtića u razdoblju dužem od šezdeset godina, koje je uključivalo i posljednji ciklus nastao 2002. – 2003. godine, pokazan posthumno na velikoj izložbi u Umjetničkom paviljonu.

Dozvolite mi da pri samom kraju citiram Maroevićevu ocjenu rada i djela Ede Murtića, koju je sažeo u samo tri rečenice:

„Svojim radom i djelom Edo Murtić ostavio je dubok trag i spomen u hrvatskoj umjetnosti, svojim slikama pruža i nudit će uvijek nove vizualne senzacije i osjetilne poticaje. Obilježivši čitavu drugu polovinu protekloga, dvadesetoga stoljeća, nije slučajno i neznakovito ušao u milenij na pomolu. Kao da je i na taj način htio i uspio posvjedočiti kako ne pripada jedino prošlosti nego računa na perspektivu dugoga trajanja.“

Razred za likovne umjetnosti, doduše s priličnim zakašnjenjem, upravo priprema spomenicu posvećenu životu i djelu Ede Murtića u kojoj će objaviti cjelovita izlaganja održana na spomenutom komemorativnom skupu, uključujući i popis umjetnikovih samostalnih i skupnih izložaba u zemlji i svijetu.

I na kraju vas želim upoznati s namjerom bjelovarskog Zavoda Hrvatske akademije da u sljedećih nekoliko godina objavi publikaciju u kojoj će biti predstavljeni svi dosadašnji članovi Hrvatske akademije s područja Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije. U toj će knjizi zaslužno mjesto imati Edo Murtić, velikan modernog slikarstva rođen u Velikoj Pisanici.

Hvala vam na pažnji!